ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: теорія і практика. - Запоріжжя: Просвіта, 2002. - 216с.
2. Варзацька Л.О., Шевченко Л.М. Методика розвитку зв'язного мовлення молодших школярів. - Житомир, 1995.
3. Ладыженская Т.А. Система работы по развитию связной устной речи учащихся. - М., 1975.
4. Мельничайко В.Я. Творчі роботи на уроках української мови. Посібник для вчителів. - К.: Радянська школа, 1984. - 222с.
5. Попова Л.О. Система роботи з удосконалення монологічного мовлення учнів 5-7 класів. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічниїх наук. - Херсон, 2003. - 18с.
6. Рекомендації щодо викладання української мови в 2003-2004 навчальному році у загальноосвітніх навчальних закладах // УМЛШ, 2003. - N25. - С.2-11.
7. Хорошковська О.Н. Лінгводидактична система початкового навчання української мови у школах з російською мовою навчання. - К., 199. - 305с.
8. Шанский Н.М. Что значит знать язык и владеть им? - Ленинград, 1989. - 192с.

SUMMARY

The bases of monologues competence formed out for schoolchildren, are substantiated in the article. Much attenction was paid to the classification of types of speech activity (audition, reading, speaching, writing), types of the work, which are connected with the development on the monologues speech

The author is the first who proposes the model of the monologues competence.

СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА ДИСТРИБУТИВНИХ ДІЄСАІВ АКТИВНОЇ ДІЇ

Мединська Н.М.

Сучаний етап розвитку лігвістичної науки відзначається підвищеним інтересом до семантичних аспектів мови на всіх її рівнях. У процесі розширення та поглиблення уявлень про систематично-структурні основи будови мови перспективним лишається метод виокремлення з системного мовного цілого парадигм, об»єднаних спільною семантикою. Саме через дослідження часткових лексико-семантичних мікросистем (від синонімічних ланцюгів до лексико-семантичних полів) може бути здійснений детальний і всебічний аналіз мовних одиниць, які репрезентують різноманітні категорії екстралінгвістичної дійності.

Проблемі вивчення семантичної структури дієслова ą науковій літературі присвячено праці І.Р.Вихованця, А.П.Грищенка, В.В. Дятчука, Т.Є.Масицької, В.М. Русанівського. Однак об»єктом їхньої уваги є насамперед ознаки, за якими виділяють способи дієслівної дії, та їх класифікація.

Пошук системи у багатогранній структурі дієслова, таким чином, вимагає подальшого дослідження категорії аспектуальних значень, що й зумовило вибір теми статті.

В українській мові вторинні префікси беруть участь у формуванні багатьох значень дієслів багатократно-дистрибутивної і розподільної дії (БДД і РД). Дієслова БДД і РД з префіксами по-, пере- активної дії характеризуються своєрідністю вираження дистрибутивних значень.

Основою в смисловій структурі активних дієслів є сема активності. (Кильдибекова, 1986, 18)'.

Активність, як семантична категорія, в основі якої лежить протиставлення активних та інактивних начал,виявляється у взаємодії та взаємозв’язку дієслівних лексем з іменними актантами. (Загнітко, 1990, 17)[2].

Активність дієслів БДД і РД виходить від діючого множинного суб’єкта, який виражається істотою. Активні дієслова виражають багатократно-дистрибутивну і розподільну дію, яка спрямована на множинний об’єкт (чи суб’єкт) і викликає у ньому відповідні зміни, тобто внаслідок дії об’єкт створюється, змінюється, знищується. Таким чином, у сфері активної дії наявні суб’єктно-об’єктні та суб’єктно-суб’єктні смислові відношення. (Вихованець, 1988, 188)[3].

У сфері суб’єктно-об’єктних відношень активність людини може бути спрямована на

зміну якостей множинного об'єкта, тим самим вказується на перетворюючу діяльність суб'єкта.

У сфері суб'єктно-суб'єктних стосунків активність самих людей може бути спрямована з виховною, творчою метою впливу на інших людей, на зміну зовнішнього вигляду, знищення інших живих істот, а також з метою спілкування з навколишнім середовищем та тваринним світом.

В активних дієсловах кількісне уточнення може виражатися за шкалою інтенсивності дії (міри вияву). При цьому наявна градація кількісних ознак: немаркованість дії - інтенсивність дії - значна інтенсивність дії.

Дієслова цього типу характеризуються семою «зробити більше, ніж треба, багато чого-небудь» або виражають вичерпність дії в негативному аспекті: в процесі дії дійти до яких-небудь небажаних, неприємних наслідків.

У сфері активних дієслів БДД і РД можлива квантифікація дії, яка може бути виражена на шкалі: спрямована на частину об'єктів - декілька об'єктів - багато об'єктів, вичерпність об'єктів у процесі дії.

Активні дієслова БДД і РД з префіксами ***по-, пере-*** та подвійними префіксами ***поза-, пооб-, попри-, попа-, пови-*** можуть вказувати на **спрямованість дії на кілька об'єктів.** Наприклад:

з префіксом *пере-: перештопувати, перемірювати, перекопати, перещупувати, перекаламутити, перебілити, перекришити, перегладжувати, переламати, перекраювати.* Наприклад: *Перекидати,* недок., *перекинути,* док., перех. 1.Кидати все або багато чого-небудь, одне за одним, у кілька прийомів. 2.Кидати все або багато чого-небудь по кілька разів, створюючи безлад. *- Перекидали усе в скрині, а намиста нема! (Нечуй-Левицький, III, 1955, 217).* СУМ, т.УІ, с. 191;

з *префіксом по-: почавити, помотати, поморозити, покосити, подавити, поплести, покрасти, пометати, поліпити, попалити.* Наприклад: *Покрасти, док., перех.* Украсти все або багато чого-небудь. *Стали турбаї козачих свої прав допоминатися, а пан їхні метрика з церкви покрав та попалив (Ю.Янов., II, 1958, 187).* СУМ, т.УІІ, с.42;

з *префіксами:* ***поза-, пое-, попо-, поу-, пос-, попере-, побо-, попри-, попа- пови-:*** *пообписувати, повкладати, повкидати, повмазувати, попокопати, попокидати, пообливати, пообмінювати, повискрібати, пс викручувати, поутеплювати, поукрупнювати, посплутувати, понав'язувати, понаквашувати, поприщеплювати, поперетирати, позачиняти.* Наприклад: *Поприсилати,* док., перех. Прислати все або багато чого-небудь. *Як була з турками війна, у нашого царя недостатньо грошей. Він почав позичати по купцях... Коли скінчилася війна, цар поплатив усім купцям гроші і поприсилав медалі (Україна, I, 1960, 83).* СУМ, т.УІІ, с.229.

Другу групу становлять дієслова БДД і РД, які передають значення **участі у виконанні дії багатьох суб'єктів або спрямованість дії на певну кількість суб'єктів,** приміром з префіксом *пере-: переучувати, перетанцювати, пересмішити, перечастувати, перещипувати, перештовхувати, пересідлати, передружити.* Наприклад: *Перетанцювати,* неперех., док. Танцювати всі або багато танців; танцювати з усіма або з багатьма. *Такої події не можна було уявити без тонкої, трошки вертлявої постаті невтомного Вариводи, котрий за вечір обов'язково перетанцює з усіма дівчатами (Голов., 1965, 112).* СУМ, т.УІ, с.294;

з *префіксом по-: поробити, поженити, понаймати, пообіймати, побудити, поховати, потомити.* Наприклад: *Поробити,* док., перех. Зробити, виготовити що-небудь у певній кількості. *Сусіди поробили в нашому селі кілька днів у жнива;*

з префіксами ***пов-, попри-, попа-, пови-, поу-, пос-, пооб-:*** *посліпити, повгодовувати, понапрошувати, поскінчувати, понагодовувати, позапрягати, пообдурювати, пообпоювати, повкривати.* Наприклад: *Поскінчувати,* док., перех. Скінчити, завершити курс навчання де-небудь (про всіх або багатьох). *Ті, що поскінчували курс, були надзвичайно веселі та говорючі (Нечуй-Левицький, 1 1956, 618).* СУМ, т.УІІ, с.332.

Сема **«послідовної розподільності, один за одним, багато чого-небудь, одне за одним»** властива активним дієсловам БДД і РД з префіксом *пере-: перехапати, перегострити, переарештовувати, передавати, перебирати, перебивати, перегасити.* Наприк-

лад: *Передавати,* док., перех. Дати все або багато чого-небудь, одне за одним. - *Мало я йому усякої всячини переносила, мало я йому всього передавала? (Мирний, III, 1954, 175).* СУМ, т.VI, с. 162;

з *префіксом по-: похапати, попадати, потаскати, посовати, покінчати, поковтати, похватати.* Наприклад: *Потаскати,* док., перех., розм. Украсти все або багато чогось (по одному). *Щоб шуліка не потаскав курчат, він позв'язував їх ниткою, прив'язав до квочки і пустив на двір (Україна, I, 1960, 214).* СУМ, т.УІІ, с.615;

з *префіксами пос-, поз-: поскладати, позбирати, посхоплювати, постоптувати, поспи-сувати, посправляти, поскидати.* Наприклад: *Позбирати,* док., перех. 1.Скласти, зібрати докупи все або багато чого-небудь. 2.Поступово нагромадити багато чого-небудь. *Порозпродам молоко, Позбираю гроші, Куплю плахту з оксамиту і чоботи хороші (Щог., Поезії, 1958, 481).СУМ, т.УІ,* с.84.

Значення **«знищення багатьох, позбавлення життя когось»** мають дієслова БДД і РД

з *префіксом пере-: перевішати, переколошматити, перекосити, перекатувати, перемор-дувати, передушити, перетопити, перетравити, перерізати.* Наприклад: *Перетопити,* док., перех. Утопити, потопити всіх або багатьох, все або багато чого-небудь. *(Марко) Я їх, падлюк (фашистів), сорок штук перетопив на перевозі (Мороз, П'єси, 1959, 8).* СУМ, т.6, с.289;

з *префіксом по-: постріляти, подушити, потруїти, повішати, поморозити, посікти, по-нищити, побити, покосити, подавити.* Наприклад: *Подушити,* док., перех. 1.Душачи, умертвити, задушити всіх або багатьох. *Наплодила, наводила (дітей), Та нема де діти. Чи то потопити? Чи то подушити? (Шевч., II, 1963, 38).* 2.Фізично знищити всіх або багатьох. З.Душити якийсь час. СУМ, т.УІ, с.763;

з префіксами пови-, пов-, поза-: повистрілювати, повиловлювати, повиколювати, повико-рінювати, повирізувати, повирубувати, повибивати, повбивати, позадушувати, позастрі-лювати, позасікати, позаїдати, позарубувати, позабивати. Наприклад: *Повирубувати,* док., перех. 1.Рубаючи, звалити з кореня на якій-небудь ділянці кущі, дерева і т.ін. скрізь або в багатьох місцях. 2.Рубаючи, вбити, знищити всіх або багатьох. *Усіх повирубував (Махно) кругом Гуляй-поля колоністів (Гончар, II, 1959, 332).* СУМ, т.УІ, с.811.

Активні дієслова БДД і РД можуть виражати також надмірну дію:

з *префіксом пере-: перегострити, передавити, пережарити, перекрохмалити, перекоси-ти, пересмажити, перекоптити.* Наприклад: *Пересмажувати,* недок., *пересмажити,* док., перех. 1 .Смажити, підсмажувати що-небудь довше, ніж треба, надміру. - *Тхе! - сказала Олеся, покуштувавши сухої ніжки - Килина не догляділа й пересмажила й попсувала (Не-чуй-Левицький, III, 1956, 99).* 2.Смажити все або багато чого-небудь або всіх, багатьох. СУМ, т. VI, с.281;

з префіксом по-: поруйнувати, посмажити. Наприклад: *Потовкти,* док., перех. 1.Роз-товкти, подрібнити все або багато чого-небудь. 2.розм. Дуже побити когось. -*Гетьмене потовк (чоловік), місця живого нема-скрізь синяки... (Коцюбинський, I, 1955, 437).* СУМ, Т.VII, с.413;

з префіксом попере-: попересушувати, попересолювати, попересолоджувати, попересма-жувати, поперебовтувати, попересинювати. Наприклад: *Попересушувати,* док., перех. 1 .Висушити багато чого-небудь. 2.Висушити більше, ніж треба, багато чого-небудь. *Попересушувала все насіння (Сл.Гр.).* СУМ, т.VII,с.475.

Префіксальні дієслова **БДД** і **РД** можуть **вказувати на дію, що відбувається якийсь час, недовго або, навпаки, дуже довго:**

з *префіксом пере-: пересиджувати, перетягати, перехворіти, перекурювати.* Наприклад: *Перекурювати,* недок., *перекурити,* док. 1 .неперех. Курити протягом недовгого часу, під час невеликої перерви в роботі, заняттях і т.ін. *Дожавши снопа, Кирило сідає на снопі перекурити (Вас., II, 1959, 166).* 2. Курити все або багато чого-небудь. СУМ, Т.VI, с.209;

з *префіксом по-: поточити, поплести, потоптати, посушити, поплакати, попали-ти, поклеїти, половити, посвітити, посвердлити, постріляти, посовати.* Наприклад: *Поточити,* док., перех. 1.Наточивши, зробити все або багато чого-небудь гострим. 2.Точити якийсь час. *Остап вийняв ніж, поточив його об камінь і почав обтинати*

кружка Соломійне волосся (Коцюбинський, І, 1955, 344). СУМ, т.УІІ, с.419;

з префіксами поу-, поза-, пови-, попо-: поутримувати, позасідати, повишивати, позабавляти, поповиглядати, попобити, попопрясти, попов'язати, попоблукати. Наприклад: *Повишивати,* док., перех. і неперех. 1.Вишити все або багато чого-небудь, скрізь або в багатьох місцях. 2.Вишивати якийсь час. *Оце тільки і повишиває (Марія) у таку погоду (Цюпа, На зустріч, 1958, 87).* СУМ, т.УІ, с.665.

Префікси *по-, пере-* надають дієсловам не тільки значення поширеності дії на кілька об'єктів, але і вносять у його зміст **відтінок повторюваності.** Так, «поперечитувати, перечитати книжки» може також означати, що їх хтось перечитав вдруге, а «поперемивати, перемити тарілки» означає також, що цю роботу виконав хтось удруге, бо після попереднього миття посуд не став ідеально чистим. Таке ж значення виражають дієслова:

з префіксом *пере-: переграфити, переворушити, передраювати, перебілювати, переклеймити, перековувати, перекрашувати, перекрохмалювати, перелатати, перемішувати, переліплювати, переписувати.* Наприклад: *Перебілювати,* недок., *перебілити,* док., перех.
І. Білити, покривати розчином крейди, вапна (ще раз, повторно або заново, по-іншому). *Перебілити кімнату.* 2.Вибілювати все або багато чого-небудь, одне за одним. *Перебілити всі кімнати.* СУМ, т.УІ, с.127;

з префіксом *попере-: попереїдати, поперейменовувати, попереказувати, поперекидати, поперекладати, поперевішувати.* Наприклад: *Поперевішувати,* док., перех. Перевісити в інше місце або інакше багато чого-небудь. *Поперевішуй сорочки на сонце, щоб швидше подосихали (Сл.Гр).* СУМ, т.УІІ, с. 186.

Дієслова фізичної дії з метою впливу на об'єкт в лексичній системі мови семантично варіюють з дієсловами діяльності, які виражають дистрибутивні значення префіксами *по-, пере-* та подвійними префіксами. Такі лексеми поділяються на кілька підгруп: **порушення цілісності предметі внаслідок надмірної дії, поділ на частини, втрата фізичних якостей:**

з префіксом *пере-: перегострити, перекрохмалити, передавити, пережарити, перекоптити, перепікати, пересмалювати, перебілювати, перегрунтовувати.* Наприклад: *Перепікати,* недок, *перепекти,* док., перех. 1.Пекти надто довго, псувати тривалим печінням. *Куховарка, мабуть, запахалась, бо все пересолює страву, то перепікає, то пересмажує (Нечуй-Левицький, VI, 1966, 18);* 2.Пекти все або багато чого-небудь. СУМ, т.УІ, с.250;

з префіксом *по-: посушити, потовкти, подубіти, полущити, полупити.* Наприклад: *Потовкти,* док., перех. Розтовкти, подрібнити все або багато чого-небудь. *(Яциха): Гостювала в свата, Отам його хата!.. Ось і просо потовкла І дочку там пропила!.. (Кроп., ІІ, 1958, 85).* СУМ, т.УІІ, с.413;

з префіксами *пови-, поу-, поза-, попере-, пооб-: пообпалювати, пообщипувати, повикорчовувати, поукрупнювати, позамуровувати, поперепікати, поперемолочувати, позаструґувати, попересушувати.* Наприклад: *Поперерубувати,* док., перех. Перерубати багато чого-небудь. *Парили (люди) над вогнищами лозу й прикручували борони до верб. Потім хтось зміркував ... лозу, мовляв, і поперерубати легко та й розтягла борони (Головко, ІІ, 1957, 347).* СУМ, т.УІІ, с.194.

Подвійний префікс *понад-* дієслів БДД і РД може вказувати на не до кінця завершену, **часткову результативну дію:** *понадрізувати, понадтісувати, понадрубувати, понадсипати, понадломлювати, понадкушувати, понадривати.* Наприклад: *Понадсипати,* док., перех. Надсипати з багатьох мішків, посудин і т.ін. *Мабуть, понадсипаю потроху пір'я з подушок, а то мати такі туги понасипали (Сл.Гр.).* СУМ, т.УІІ, с. 145.

Префіксальні дієслова БДД і РД можуть вказувати **на руйнування, зіпсування предмета внаслідок фізичного впливу на об'єкт:**

з префіксом *пере-: переламати, перетовкти, перебаламутити, перетрощити, передряпувати, перемазувати, перепаскудити, перепсувати, перемотлошити.* Наприклад: *Перетовкти,* док., перех. 1.Стовкти, потовкти все або багато чого-небудь. 2.Стовкти ще раз, повторно або заново, по-іншому. 3.розм. Побити все або багато чого-небудь (посуд, вироби із скла і т.ін.). *В його (свата) виріс хвіст і роги. Зробивсь він лютий, наче вовк. Ногами посуд перетовк (Олесь, Вибр., 1958, 298).* СУМ, т.УІ, с.299;

з префіксом ***по-:*** *попсувати, попустошити, попаскудити, покрасти, побруднити, погайнувати, поляпати, поваляти.* Наприклад: *Попаскудити,* док., перех., розм. Забруднити багато чого-небудь. *Усю одежу попаскудив (Сл.Гр.).* СУМ, т.VII, с. 183;

з префіксами ***пооб-, поза-, попа-, попо-, п знад-:*** *пообпікувати, пообламувати, позабризгувати, позагиджувати, понасмічувати, понапаскуджувати, понапльовувати, попотоптати.* Наприклад: *Позагиджувати,* док., перех, розм. Загидити, забруднити все або багато чого-небудь, у багатьох місцях. СУМ, т.УІ, с.704.

Єдність семантики цих дієслів обумовлена наявністю в їх складі однакових синонімічних префіксів: вони фіксують не результат впливу на об'єкт з метою перетворення, а уточнюють, що зіпсування відбувається в багатьох місцях або предмет руйнується на багато частин. Наприклад: *Пообколупувати,* док., перех. Обколупати багато чого-небудь; обколупати щось у багатьох місцях. *Стіни пообколупували, долівку повибивали (Сл.Гр.).* СУМ, т.VII, с.171.

Дієслова БДД і РД можуть вказувати **на розумову діяльність суб'єктів, яка дає плідний результат:**

з префіксом *пере-: перечитати, переекзаменовувати, переклеювати, переграфити, переліплювати, перемалювати, переписати, перелічити, переучувати.* Наприклад: *Перечитати,* док., перех. Прочитувати все або багато чого-небудь. *Як би мені хотілося перечитати все, що ви написали і надрукували (Мирний, V, 1955, 378).* **СУМ, т.УІ,** с.319;

з префіксом *по-: повчити, поклеїти, помалювати, поліпити, пофарбувати.* Наприклад: *Повчити,* док., перех. Вивчити все або багато чого-небудь. *Уроки він повчив ще вчора (Донч., Ю.Васюта, 1950, 91).* СУМ, т.УІ, с.698;

з префіксами ***пос-, попере-, поу-, пови-, пона-, поза-:*** *попереучувати, поперевиховувати, попереказувати, повиучувати, повирощувати, повишивати, посклеювати, поусвідомити, поналіплювати, понаписувати, позафарбовувати, позаклеювати.* Наприклад: *Поперечитувати,* док., перех. Перечитати багато чого-небудь. *Восени і взимку він поперечитував усі літературні новини за рік (Гр., II, 1963, 78).* СУМ, т.УІ, с.615.

Префікси *по-, пере-, поу-, пона-* дієслів БДД і РД виражають **значення діяльності і вказують на утворення, оновлення багатьох об'єктів:** *поутворювати, помурувати, перелагоджувати, понабудовувати, поукріплювати, поутеплювати.* Наприклад: *Понабудовувати,* док., перех. Побудувати багато чого-небудь у різних місцях. *В глухих лісах ... цивілізована біла людина ... понабудовувала менші і більші фортеці (Ірчан, II, 1958, 336).* СУМ, т.УІ, с.141.

Активні дієслова БДД і РД можуть виражати **зміну зовнішнього вигляду багатьох суб'єктів:**

з префіксом *пере-: переголити, перекутати, перестригати, перемити, перечісувати.* Наприклад: *Перестригти,* док., перех. 1.Стригти кого-, що-небудь ще раз, повторно або заново, по-іншому. 2.Стригти всіх або багатьох. З.церк. Постригти всіх або багатьох. *(Василь): Дати вам волю - усіх би людей перестригли в ченці, так що й мир перевівся б (Мирний V, 1955, 98).* СУМ, т.УІ, с.288;

з префіксами ***пооб-, пов-, попере-, попа-:*** *поперевзувати, попереодягати, попереряджати, понадягати, понамокати, поодягати, пообкутувати.* Наприклад: *Попереодягати,* док., перех. Переодягати багатьох. *Попереодягати дітей.* СУМ, т.VII, с.193.

Дієслова БДД і РД з префіксами ***по-*** та подвійними префіксами можуть вказувати **на поведінку багатьох суб'єктів:** *Подурити,* док., перех. Обдурити всіх або багатьох. *По світу нашому вздихали (зітхали фертики і паничі), Що рано їх побрала смерть; Що трохи слави учинили, Не всіх на світі подурили (Котл., I, 1952, 144).* СУМ, т.УІ, с.762;

з префіксами ***пооб-, поза-, поу-, попере-, п зпри-:*** *пооббріхувати, пообмовляти, поперебріхувати, поприбріхувати, пообдаровувати, пообдурювати, порозбріхувати.* Наприклад: *Пооббріхувати,* док., перех., розм. Оббрехати багатьох. *Як розпустить язика, так усіх на кутку пооббріхує (Сл.Гр.).* СУМ, т.VII, с.169.

Префікс ***пороз-*** може означати **поширеність дії від центру її сконцентрування:** *порозбріхувати, пороздзвонювати.* Наприклад: *Пороздзвонювати,* док., перех., розм. Роздзвонити що-небудь багатьом. СУМ, т.VII, с.272. Ці дієслова тісно прилягають за змістом та

словотвірними показниками до дієслів стану. Отже, можна зробити висновок, що основним засобом вираження дистрибутивності у дієсловах активної дії є словотворчі префікси ***по-, пере-,*** вторинні префікси ***попи-, попере-, пови-, пороз-, поз-, пона-, понад-.***

Найбільші групи становлять активні дієслова, які означають спрямованість дії на певну кількість об'єктів, яка викликає у ньому відповідні зміни, підкреслюють участь у виконанні дії багатьох суб'єктів або спрямованість її на певну кількість суб'єктів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кильдибекова Т.А. Глаголы действия в современном русском языке. - Саратов, Изд-во Саратов, ун-та, 1985.-166 с.
2. Загнітко АЛ. Система і структура граматичних категорій дієслова. - К.:НМКВО, 1990. - 74 с.
3. Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. - К.: Наук, думка, 1988. -256 с.
4. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. Морфологія. - К.: Либідь, 1993. - 335 с.
5. Бондарко А.В. Вид и время русского, глагола. Л. Наука, 1971.-175 с.
6. Маслов Ю.С. Глагольный вид в современном болгарском языке (значение и употребление) *И* Вопросы грамматики болгарского литературного языка. - М.: Изд-во АН СССР, 1959. - 312.
7. СУМ Словник української мови: в 11-ти т., Т.VI - VII К.: Наукова думка, 1970-1980р.

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено аспектуальну семанти ку дистрибутивних дієслів активної дії. Аналіз зазначених дієслів проведено у семантичному, словотвірному і функціональному аспектах на матеріалі вибірок з «Словника української мови « в 11-томах , у сфері яких виявляється специфіка реалізації досліджуваних дієслів. Проведено аналіз дієслів активної дії за формальними засобами вираження дистрибутивності, охарактеризовано дієслова за внутрішніми інтенційними ознаками і синтаксичною сполучуваністю.

ANNOTATION

The deals with aspectual semantics of distri bution on the bases of lexical and semantic area analyses of verbs of recurrence of distributive and sharing action. The analyses was carried out in semantic, word-building and functional aspects on the material of extracts from «The Ukrainian Language Dictionary» in eleven volume and texts of Ukrainian literature in where the researched words were specified.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ І МЕТОДІВ РОБОТИ НАД ЗБАГАЧЕННЯМ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ УЧНІВ КОМУНІКАТИВНО ЗНАЧУЩОЮ ЛЕКСИКОЮ

(НА ПРИКЛАДІ ТЕМИ «СИНОНІМИ»)

Таміла Груба

Навчання української мови в сучасній загальноосвітній школі за Національною доктриною розвитку освіти України у XXI стол: тті, концепціями мовної освіти повинно бути спрямоване на те, щоб сформувати особистість, яка вільно володіє засобами мови в будь-якій мовленнєвій ситуації, аргументовано висловлює свої думки, дотримується правил мовленнєвого етикету. Відтак постає необхідність удосконалення типології уроків мови, способів і засобів навчання, методів і форм роботи, надання пріоритету комунікативно-діяльнісному, функціонально-стилістичному підходам до вивчення лексичних явищ як підгрунтя для свідомої осмисленої роботи над формуванням мовленнєвих умінь і навичок.

Удосконалення методики опрацювання лексикологічного матеріалу в 5-х і 6-х класах, побудова системи роботи над збагаченням словникового запасу учнів синонімами та синонімічними формами неможливі без аналізу стану цієї роботи у середніх навчальних закладах.

Вивчення стану роботи над збагаченням словникового запасу учнів 5-х - 6-х класів